

Kohtuasi C-578/19

Eelotsusetaotlus

Saabumise kuupäev:

30. juuli 2019

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Supreme Court of the United Kingdom (Ühendkuningriigi kõrgeim kohus)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

24. juuli 2019

Apellant:

X

Vastustaja:

Kuoni Travel Ltd

[lk 1]

SUPREME COURT OF THE UNITED KINGDOM

24. JUULI 2019

koosseisus

[...]

X (apellant) vs.

Kuoni Travel Ltd (vastustaja)

OLLES ÄRA KUULANUD apellandi esindaja, vastustaja esindaja ja menetlusse astuja esindaja 1. mail 2019,

MÄÄRAB KOHUS JÄRGMIST:

1. Euroopa Liidu Kohtule esitatakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 267 alusel eelotsusetaotlus kohtumääruse lisas näidatud küsimustes.

2. Kohtukulude kandmine otsustatakse edaspidi.

Kohtusekretär

24. juuli 2019

[lk 2]

LISA

EELOTSUSE KÜSIMUSED

1. Kui kohustused, mis tulenevad korraldaja või vahendaja poolt tarbijaga sõlmitud lepingust puhkusepaketi kohta, mille suhtes kohaldatakse nõukogu 13. juuni 1990. aasta direktiivi 90/314/EMÜ reisipakettide, puhkusepakettide ja ekskursioonipakettide kohta, ei ole täidetud või on mittedõuetekohaselt täidetud ning kui selline täitmata jätmine või mittedõuetekohane täitmine on tingitud selle lepinguga seotud teenuseid osutava hotelliettevõtte töötaja tegevusest:

- a) kas artikli 5 lõike 2 kolmanda taande teises osas sätestatud vastutuse välistamise alust on võimalik kohaldada; ning kui jah, siis
- b) milliste kriteeriumide alusel peab riigisisene kohus hindama, kas selle aluse kohaldamine on võimalik?

2. Kui korraldaja või vahendaja sõlmib tarbijaga lepingu puhkusepaketi kohta, mille suhtes kohaldatakse nõukogu direktiivi 90/314/EMÜ, ja kui hotelliettevõtte osutab selle lepinguga seotud teenuseid, kas siis selle hotelliettevõtte töötajat tuleb pidada „teenuste osutajaks“ direktiivi artikli 5 lõike 2 kolmandas taandes sätestatud vastutuse välistamise aluse tähenduses?

Kohtusekretär

24. juuli 2019

[lk 3]

KOHUS OTSUSTAS, et keegi ei või avaldada ega avalikustada käesoleva menetluse apellandi nime ega aadressi ja avaldada ega avalikustada mis tahes teavet, mis võib viia apellandi või mõne tema perekonnaliikme tuvastamiseni seoses käesoleva menetlusega.

[...]

KOHTUOTSUS

X (apellant) vs. Kuoni Travel Ltd (vastustaja)

[...]

KOHTUOTSUSE KUUPÄEV**24. juuli 2019****Kohtuistung peeti 1. mail 2019**

[lk 4]

[...]

[lk 5]

LORD LLOYD-JONES: (kellega Lord Kerr, Lord Hodge, Lady Arden ja Lord Kitchin nõustuvad)Faktilised asjaolud

1. 1. aprillil 2010 või umbes sel ajal sõlmisid apellant ja tema abikaasa (vastavalt apellatsioonikohtu ja Ühendkuningriigi kõrgeima kohtu väljastatud anonüümsuse tagamise korraldusele apellandi kohta „hr ja pr X“) vastustajast reisikorraldajaga (edaspidi „Kuoni“) lepingu, mille kohaselt nõustus Kuoni korraldama pakettreisei Sri Lankale, mis sisaldas edasi-tagasi lennureisi Ühendkuningriigist ja 15 ööd kõikehõlmavat majutust hotellis Club Bentota (edaspidi „hotell“) ajavahemikus 8.–23. juuli 2010.
2. Järgnevalt on esitatud lepingu vastav osa:

„Teie leping on sõlmitud ettevõttega Kuoni Travel Ltd. Korraldame Teile erinevate teenuste osutamise, mis moodustavad osa meie juures broneeritud puhkusereisist.“ (Broneerimistingimused, punkt 2.2);

„[...] võtame enda kanda vastutuse juhul, kui meie enda või meie esindajate või teenuseosutajate süül ei vasta mingi osa Teile poolt enne Ühendkuningriigist lahkumist broneeritud puhkuse korraldamisega seotud teenustest brošüüris kirjeldatule või mõistlikule standardile või kui Teile ise või Teile reisikaaslane saab asjaomaste puhkuse korraldamisega seotud teenuste osaks oleva tegevuse tulemusena surma või vigastada. Me ei võta endale vastutust juhul ja vastavas ulatuses, kui Teile puhkuse korraldamisega seotud teenuste raames tekkinud tõrge või aset leidnud surm või vigastus ei ole põhjustatud meie enda, või meie esindajate või teenuseosutajate süül; on Teile enda põhjustatud; [...] või on tingitud ettenägematutest asjaoludest, mida meie ise ega meie esindajad ega teenuseosutajad ei oleks isegi vaatamata kõikidele asjakohastele abinõudele võimelised ette nägema ega ära hoidma.“ (Broneerimistingimused, punkti 5.10 alapunkt b).
3. 17. juuli 2010. aasta varastel hommikutundidel suundus apellant hotelli territooriumi kaudu vastuvõtulaua poole. Ta sattus juhuslikult kokku hotellitöötajaga N, kes töötas hotellis elektrikuna ja (kohtuniku tuvastatud

asjaolude põhjal) oli ka apellant sellest teadlik. N täitis parajasti ametikohustusi ja kandis hoolduspersonali vormirõivastust. N pakkus välja, et näitab apellandile otsemat teed vastuvõtulaani, ja apellant võttis pakkumise vastu. N meelitas apellandi tehnoruumi, kus ta teda vägistas ja ründas. [lk 6]

4. Käesolevas menetluses nõuab pr X Kuonilt vägistamisest ja ründest tingitud kahju hüvitamist. Nõue on esitatud lepingu rikkumise eest ja/või vastavalt 1992. aasta reisipakettide, puhkusepakettide ja ekskursioonipakettide määrusele (Package Travel, Package Holidays and Package Tours Regulations 1992) (edaspidi „1992. aasta määrus“), millega rakendatakse Ühendkuningriigis nõukogu 13. juuni 1990. aasta direktiivi 90/314/EMÜ reisipakettide, puhkusepakettide ja ekskursioonipakettide kohta (edaspidi „direktiiv“).

Asjakohased õigusaktid

5. Direktiivi artikkel 5 sätestab niivõrd, kui see on asjakohane:

„Artikkel 5

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et lepingu korraldaja ja/või vahendaja pool vastutab tarbija ees lepingust tulenevate kohustuste nõuetekohase täitmise eest vaatamata sellele, kas neid kohustusi peab täitma korraldaja ja/või vahendaja või muud teenuste osutajad, ilma et see piiraks korraldaja ja/või vahendaja õigust esitada nõudmisi neile muudele teenuste osutajatele.

2. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et lepingu täitmata jätmisest või mittenõuetekohasest täitmisest tarbijale tuleneva kahju eest vastutab korraldaja ja/või vahendaja, välja arvatud juhul, kui selline täitmata jätmine või mittenõuetekohane täitmine ei ole tingitud tema ega mõne teise teenuste osutaja veast, sest:

- lepingu täitmata jätmine on tingitud tarbijast,
- täitmata jätmine on tingitud kolmandast isikust, kes ei ole seotud lepingujärgsete teenuste osutamisega, ning on ettenägematu või vältimatu,
- täitmata jätmine on tingitud artikli 4 lõike 6 teise lõigu alapunktis ii määratletud vääramatust jõust või sündmusest, mida korraldajal ja/või vahendajal [lk 7] või teenuste osutajal hoolimata kõikidest asjakohastest abinõudest ei olnud võimalik ette näha ega ära hoida.

[...]

Kui tegemist ei ole isikukahjuga, võivad liikmesriigid lubada, et pakettreisid sisalduvate teenuste osutamata jätmisest või nõuetele mittevastavast

osutamisest tingitud kahju hüvitamist piiratakse vastavalt lepingule. Selline piiramine peab olema põhjendatud.

3. Ilma et see piiraks lõike 2 neljandat lõiku, ei tohi lepingutingimustega teha erandit lõigete 1 ja 2 sätetest.“

6. 1992. aasta määruse artikkel 15 sätestab niivõrd, kui see on asjakohane:

„(1) Lepingu teine pool vastutab tarbija ees lepingujärgsete kohustuste nõuetekohase täitmise eest, olenemata sellest, kas neid kohustusi peab täitma asjaomane teine pool või muud teenuseosutajad, kuid see ei mõjuta ühtegi õiguskaitsevahendit ega nõudeõigust, mis asjaomasel teisel poolel võib olla nende muude teenuseosutajate vastu.

(2) Lepingu teine pool vastutab tarbija ees kahju eest, mis on talle lepingu täitmata jätmise või lepingu mittekohase täitmise tõttu tekitatud, välja arvatud juhul, kui lepingu täitmata jätmine või mittenõuetekohane täitmine ei tulene asjaomase teise poole ega teise teenuseosutaja süüst, sest –

- a) lepingu täitmata jätmine on tingitud tarbijast;
- b) täitmata jätmine on tingitud kolmandast isikust, kes ei ole seotud lepingujärgsete teenuste osutamisega, ning on ettenägematu või vältimatu; või
- c) lepingu täitmata jätmine on tingitud järgmisest – [lk 8]
 - i) vääramatud jõud, st ebatavalised ja ettenägematud asjaolud, mis ei sõltu erandit taotlevast poolest ja mille tagajärgi ei oleks olnud võimalik ära hoida hoolimata kõikidest asjakohastest abinõudest; või
 - ii) sündmus, mida lepingu teisel poolel või teenuste osutajal hoolimata kõikidest asjakohastest abinõudest ei olnud võimalik ette näha ega ära hoida.

[...]

(5) Ilma et see piiraks lõigete 3 ja 4 kohaldamist, ei saa lõigetest 1 ja 2 tulenevat vastutust välistada ühegi lepingutingimusega.“

7. Vastavalt 1982. aasta kaupade ja teenuste pakkumise seaduse (Supply of Goods and Services Act 1982) §-le 13 oli Kuoni kohustatud osutama lepinguga lubatud teenuseid piisava ettevaatuse ja vilumusega.

Menetlus

8. Kohtumenetluses väitis pr X sisuliselt, et vägistamine ja kallaletung tähendasid lepingulise kohustuse mittenõuetekohast täitmist. (Supreme Courtis rõhutas pr X-i

esindaja, et tegemist oli sisuliselt lepingurikkumist puudutava nõudega, kuigi oli esitatud ka nõue 1992. aasta määruse rikkumise kohta.) Tema nimel nõustuti, et puudus alus väita, nagu N oleks tulnud tuvastada riskina. Samuti ei väitnud ta, et tegemist oli Kuoni või hotelli süsteemse või korraldusliku hooletusega (näiteks järelevalve puudumine N-i üle või hooletus N-i valimisel töötajaks), mis põhjustas kallaletungi. Ründajaks oli N üksinda.

9. Kostja vastuses tunnistas Kuoni, et „vastutas hageja ees puhkuselepingust tulenevate kohustuste nõuetekohase täitmise eest, sõltumata sellest, kas asjaomaseid kohustusi tuli täita vastustajal või mõnel teisel teenuste osutajal“ ning et „nimetatud kohustusi tuleb täita piisava vilumuse ja ettevaatusega“. Kuoni aga eitas asjaolu, et N-i poolt toime pandud vägistamine ja kallaletung kujutasid endast nende kohustuste rikkumist, mille eest vastutas Kuoni pr X-i ees vastavalt lepingule või 1992. aasta määrusele. Eelkõige eitas ta seda, et need kujutavad endast lepingust tulenevate kohustuste mittenõuetekohast täitmist. Lisaks tugines Kuoni kostja vastuses broneerimistingimuste punkti 5.10 alapunktile b ja 1992. aasta määruse artikli 15 lõike 2 punkti c alapunktile ii.
10. Esimeses kohtuastmes [...] järeldas [High Court] [...], et punkti 5.10 alapunktis b mainitud „puhkuse korraldamisega seotud teenused“ ei hõlmanud seda, et hoolduspersonali liige juhatab külalise vastuvõtulauda. [...] Edasi leiti *obiter dictum*, et Kuoni oleks igal juhul saanud tugineda artikli 15 lõike 2 punkti c alapunktile ii, sest kallaletung kujutas endast sündmust, mida ei oleks (hotelli sekkumisel) saanud ette näha ega ära hoida isegi vaatamata kõikidele asjakohastele abinõudele. [...]
11. Court of Appeal (apellatsioonikohus, Ühendkuningriik) (Master of the Rolls Sir Terence Etherton, Lord Justice Longmore ja Lord Justice Asplin) jättis apellatsioonkaebuse häälteenamusega rahuldamata (Lord Justice Longmore jäi eriarvamusele).
12. Ühises kohtuotsuses leidsid Master of the Rolls ja Lord Justice Asplin, et nende õige tõlgendamise korral ei hõlma punkti 5.10 alapunktis b esitatud sõnad „puhkuse korraldamise seotud teenused“ asjaolu, et hotelli hooldusmeeskonna liige, nagu on teada hotellikülalisele, juhatab külalise hotelli vastuvõtulauda. See ei olnud osa nendest ülesannetest, mille täitmiseks töötaja palgati [...]. 1992. aasta määruse eesmärk ei olnud hõlbustada nõude esitamist reisikorraldaja vastu teenuste osutaja töötaja süülise käitumise eest juhul, kui asjaomane käitumine „ei olnud osa sellest rollist, mille eesmärgil töötaja palgati“ ja teenuseosutaja ei oleks olnud vastutav kolmanda isiku tegude eest tarbija koduriigi riigisisese õiguse ega teenuseosutaja suhtes kohaldatava välisriigi õiguse kohaselt [...].
13. Lisaks leidis enamus, *obiter dictum*, et Kuoni ei kanna vastutust punkti [lk 9] 5.10 alapunkti b ega artikli 15 selgesõnaliste tingimuste kohaselt, sest N ei olnud „teenuste osutaja“ kõnealuste sätete tähenduses. [Esimese astme] kohtunik leidis õigesti, et N-i osutatavate teenuste pakkujaks oli hotell, mitte N. Broneerimistingimustes osutati „meie esindajatele või teenuseosutajatele“, mis

tähendas vajadust otsese lepingulise või lubadusel põhineva suhte järele Kuoni ja isiku vahel, keda peeti teenuste osutajaks. Lisaks toetas sellist tõlgendust artikkel 15. Mitte miski artiklis 15 ei osutanud punkti 5.10 alapunktis b esitatud sõna „teenuseosutaja“ või artiklis 15 endas esitatud väljendi „teenuste osutaja“ muule tähendusele. Artikli 15 lõikes 1 esitatud selgesõnaline reservatsioon, et „õiguskaitsevahend või nõudeõigus, mis [pakettreisikorraldajal] võib olla teenuseosutajate vastu“, oli kooskõlas korraldaja ja teenuste osutaja vahelise otsese suhtega ning võib osutada eeldusele, et selline suhe on olemas. Olukorras, kus üks lepingupool võtab endale esmase ja isikliku vastutuse esindajate või teenuseosutajate poolt teisele lepingupoolele mõistliku standardi järgi teenuste osutamise eest, viitab „teenuste osutaja“ loomulik tähendus isikule, kes võtab endale otsese lepingulise või [lk 10] lubadusel põhineva kohustuse selliseid teenuseid osutada, ja mitte sellise isiku töötajale [...]. Reisikorraldajale vastutuse panemisel ei olnud ühtegi selget õiguspoliitilist põhjust, kui tema ega hotell ei olnud „süüdi“, ning vastutuse sõnaselge välistamine vastavalt artikli 15 lõike 2 punkti c alapunktile ii näitas selgelt vastupidist. Lisaks ei olnud sellise asjaolude korral realistlik eeldada, et reisikorraldaja saaks kaitsta end töötaja või hotelli vastutamise või kindlustuse kaudu [...].

14. Enamus leidis, et N-i käitumise küsimuses ei ole vaja teha otsust hotelli vastutuse kohta, sest isegi kui hotell oleks vastutav, võiks Kuoni sellele vaatamata tugineda seadusest tulenevale vastutusest vabastamise alusele, mis oli võetud tema broneerimistingimustesse [...].

15. Lord Justice Longmore (kes oli eriarvamusel) jõudis järgmisele järeldusele.

(1) Ta ei olnud kindel, kas Kuoni eitas õigesti asjaolu, et hotellil või selle töötajatel oli lepinguline kohustus juhatada külalisi vastuvõtulauda, ent ta oli kindel, et kui hotellipersonali liige pakub välja, et juhatab külalise vastuvõtulauda, nagu oli leidnud kohtunik, siis oli tegu teenusega, mille eest võttis Kuoni vastutuse seoses sellega, et teenust osutatakse mõistliku standardi kohaselt [...].

(2) Ta lükkas tagasi Kuoni väite – mis põhines kohtuniku järeldusel, et N oli meelitanud pr X-i tehnoruumi –, et N ei osutanud üldsegi teenust. Pr X arvas, et N osutab teenust, ja tal oli igati põhjust arvata, et see on nii. Lisaks ei olnud N-i tegelik motiiv oluline [...].

(3) Lepingus puudus selgesõnaline tingimus, mille kohaselt osutavad hotelli poolt palgatud elektrikud pr X-le ka üldist abi, näiteks juhatades teda vastuvõtulaudani. Samas selleks, et osutada „puhkuse korraldamisega seotud teenuseid“ neljätärnihotellis, nagu Kuoni oli lepingu alusel kohustatud osutama, mõistliku standardi kohaselt, peavad hotelli töötajad külalisi vajadusel abistama ja seda enam ise abi pakkudes. Mitte mingil juhul ei aidanud N pr X-i mõistlikul viisil, kui ta juhatas naise tehnoruumi [...].

„Seepärast järeldaksin, et pr X-i puhkuse korraldamisega seotud teenuseid ei osutatud mõistliku standardi kohaselt ja see kujutas endast artikli 15 lõike 2 kohast mittenõuetekohast täitmist. Kuoni peab – kui vastutuse välistamise alustest ei tulene teisiti – selle eest vastutama. Siiani ei ole teenuste osutaja isikusamasus kriitilise tähtsusega. [lk 11] Hotell osutab oma külalistele abistamise teenust ja teeb seda oma töötajate kaudu. Kuid küsimus, kas N osutas samuti teenust, on vastuväidete arvestamisel kriitilise tähtsusega. Kui teenuste osutajaks oli kohtuniku sõnul vaid hotell ja üksnes hotell, siis on Kuonil hea vastuväide, sest [kohustuse] mittenõuetekohane täitmine ei olnud Kuoni ega hotelli põhjustatud, kuna kohtuniku järelduste kohaselt tingis [kohustuse] mittenõuetekohase täitmise sündmus, mida Kuonil ega hotellil hoolimata kõikidest asjakohastest abinõudest ei olnud võimalik ette näha ega ära hoida. Hotell ei olnud teinud viga N-i tölevõtmisel ja tal ei olnud mingit põhjust N-i varasema käitumise tõttu või muul põhjusel arvata, et ta ühe külalise vägistab. Kui aga N oli hotelli asemel või hotelliga koos abistamisteenuse osutaja, siis oli tal (teenuseosutajana) võimalus enda kriminaalset käitumist ette näha või see ära hoida.“ [...]

(4) Sõna „meie“ kasutamine Kuoni broneerimistingimustes ei saanud olla määrav, osutamaks, kas teenuste osutaja oli N või hotell [...].

(5) Argumendid selle kohta, kes oli teenuste osutaja, olid täpselt tasakaalus ja nende üle tuli teha põhimõtteline otsus [...]. Inglismaa ja Walesi õiguses kehtib üldpõhimõte, mille kohaselt jääb lepingulist vastutust kandvale isikule vastutus omaenda soorituse eest ka siis, kui ta teeb seda teiste kaudu [...].

(6) Direktiivi ja 1992. aasta määruse peamine mõte oli anda puhkajale, kelle puhkus oli rikutud, õiguskaitsevahend teise lepingupoole vastu. Reisikorraldaja ülesandeks peaks olema rikutud puhkuse tagajärgedega tegelemine koostöös nendega, kellega reisikorraldaja oli ise lepingu sõlminud ja kes võiksid siis asja täiendavalt lahendada, kas siis oma töötajate või sõltumatu töövõtjaga [...].

(7) Puuduvad põhjendused järeldamiseks, et teenuste osutaja mõiste peaks sõltumatu töövõtja või töötaja korral piirduma hotelliga. On võimalik, et teenuse osutamise mõiste on kõigest taseme küsimus [...]. Siiski ei tohiks olla kahtlust, et mõnda töötajat tuleks pidada teenuste osutajaks.

„Näiteks kruisilaeva kapten osutab laeva navigeerimise seisukohalt olulist teenust, veendudes, et laev ei satuks ohtu; asjaolu, et ta on laevaliini töötaja [lk 12], on laeva pardal viibivate puhkajate seisukohast väheoluline ja reisikorraldajad ei peaks saama vastutust eitada, isegi kui laevaliin oli võtnud mõistlikke meetmeid, et tellida kogunud kapteni osutatavaid teenuseid.“ [...]

(8) Kuigi hotelli vastutus ei kujutanud endast määravat asjaolu, ei olnud kohtunik kaugeltki kindel, et hotell ei vastuta Inglismaa õiguse kohaselt vägistamise eest, mille on toime pannud vormiriietuses töötaja, keda esitletakse üldsusele kui usaldusväärset töötajat [...].

Supreme Courtis käsitletud küsimused

16. Apellatsioonkaebuse esitamisel Supreme Courtile tulid esile kaks põhiküsimust.

(1) Kas pr X-i vägistamine ja ründamine kujutasid endast Kuoni lepingujärgsete kohustuste mittenouetekohast täitmist?

(2) Kui jah, siis kas Kuoni vastutus N-i käitumise eest on välistatud lepingu punkti 5.10 alapunkti b ja/või 1992. aasta määruse artikli 15 lõike 2 punkti c kohaselt?

See eelotsusetaotlus liidu õiguse tõlgendamise kohta on seotud konkreetselt teise küsimusega.

Poolte argumendid Supreme Courtis

17. Supreme Court andis ettevõttele ABTA Ltd (edaspidi „ABTA“) (Ühendkuningriigi reisibüroosid esindav ametiühing) loa astuda apellatsioonimenetlusse.

18. Pooled on üksmeelel selles, et punkti 5.10 alapunkt b eesmärk oli korrata artikli 15 lõike 2 punkti c tingimusi, mis omakorda olid ette nähtud direktiivi artikli 5 rakendamiseks. Lisaks ollaks üksmeelel selles, et artiklist 15 tulenevat vastutust ei saa ühegi lepingutingimusega välistada (artikli 15 lõige 5). Lepinguline vastutusest vabastamise alus on samasuguse ulatusega nagu seadusest tulenev vastutusest vabastamise alus.

19. Pr X-i nimel esitatud peamised argumendid seoses teise põhiküsimusega on järgmised. [lk 13]

(1) Kuoni ei saa tugineda lepingulisele välistamisklauslile, sest tema eesmärk on välistada Kuoni vastutus hooletusest tuleneva tervisekahjustuse eest, mis on keelatud 1977. aasta seaduse ebaõiglaste lepingutingimuste kohta (Unfair Contract Terms Act 1977) § 1 lõike 1 punkti a, § 1 lõike 3 ja § 2 kohaselt. Lisaks ei saa Kuoni ulatuses, milles nõue on seotud lepingu rikkumisega, tugineda artikli 15 lõike 2 punkti c alapunkti ii kohasele vastuväitele, mis on vastuväide määrusel põhinevale nõudele. Tegemist on puhtalt riigisisese õiguse küsimusega.

(2) Court of Appeal'i enamuse lähenemisviis asjaomasele küsimusele on põhjendamatult piirav.

a) Kui teenuste osutaja saab olla üksnes isik, kellel on reisikorraldajaga lepingulised või lubadusel põhinevad suhted, ei pruugi isegi majutust pakkuv hotell kvalifitseeruda artikli 15 kohaseks teenuste osutajaks, sest ei saa olla kindel, et reisikorraldaja sõlmib lepingu otseselt hotelliga.

b) Lisaks suudaks reisikorraldaja vältida vastutuse võtmist juhul, kui hotellitöötajast (rääkimata alltöövõtjast) on tingitud tavapärase operatiivne hooletus.

(3) Artikli 15 lõike 2 kohane vastutusest vabastamise alus on kohaldatav üksnes olukorras, kus on toimunud „lepingu täitmata jätmine või selle mittenõuetekohane täitmine“. Alust kohaldatakse juhul, kui selline [lepingu] täitmata jätmine või mittenõuetekohane täitmine ei ole reisikorraldaja ega „mõne teise teenuste osutaja“ süü punktides a–c sätestatud põhjustel. Kui lepingu mittenõuetekohane täitmine on süü põhine, ei ole ruumi „süü puudumist“ käsitlevaks vastuväiteks.

(4) Tõlgendades kitsendavalt artikli 15 lõike 2 punkti c alapunkti ii ning kohaldades analoogia põhjal artikli 15 lõike 2 punkti c alapunkti i ja Euroopa Liidu Kohtu otsust Anthony McNicholl Ltd vs. põllumajandusminister (C-296/86) [1988] EKL 1491, peab olema ette näha, et teenuste osutaja, olgu see töövõtja või alltöövõtja või lepingute ahelas kaugemal asuv isik, tegutseb reisikorraldaja poolt lubatud teenuse osutamisel õigusvastaselt.

(5) Artikkel 15 ei kohusta tõlgendama terminit „teenuseosutaja“ nii, et selle ulatus piirdub nendega, kellel on reisikorraldajaga lepingulised või lubadusel põhinevad suhted. Vastupidi, sellele tuleks anda selle loomulik ja täielik tähendus nii, et see hõlmaks kõiki kolmandaid pooli tingimusel, et asjaomane [lk 14] pool osutab puhkuseteenuseid. Kui N tunnistatakse asjaomaseks teenuste osutajaks, ei saa vastutusest vabastamise alust mitte mingil juhul kohaldada, sest N oli ise „süüdi“ ega rakendanud „kogu vajalikku hoolsust“ artikli 15 lõike 2 punkti c alapunkti ii tähenduses.

(6) Kui asjaomane teenuste osutaja oli hotell, mitte N, tuleb hotelli süü küsimust vaadelda nende teenuste vaatenurgast, mida hotell oli vastavalt reisikorraldaja tingimustele kohustatud osutama. Küsimus ei ole selles, kas hotell kui ettevõtte on otseselt (vastupidiselt kaudsusele) süüdi. Küsimus on selles, kas hotell kui teenuste osutaja on süüdi. Kui asjaomase teenuse osutamisel tekkis süü, on artikli 15 lõike 2 tähenduses süüdi hotell. Kui N ei ole teenuste osutaja, sest N kuulub hotellitöötajate hulka, ja hotell on asjaomane teenuste osutaja, peavad hotelli osutatavad teenused hõlmama N-i poolt osutatavaid teenuseid.

20. Kuoni nimel esitatud peamised argumendid seoses teise põhiküsimusega on järgmised.

(1) Kuoni on nõus pr X-i argumentidega ebaausate lepingutingimuste seaduse kohta. Eelkõige tugineb Kuoni §-le 29, millega kehtestatakse, et ükski seaduse säte ei takista tuginemist lepingulistele sätetele, mis a) on lubatud või mida eeldatakse mõnes õigusaktis selgesõnaliselt või kaudselt või b) mis on tehtud vastavuse tagamiseks rahvusvahelise lepinguga, mille üks osaline on Ühendkuningriik, vältides tegutsemist kitsamalt, kui on rahvusvahelises lepingus ette nähtud.

(2) Nii lepingu kui ka 1992. aasta määruse nõuetekohase tõlgendamise korral on „teenuste osutajaks“ hotell. Sellega seoses mõnab Kuoni, et ei ole vaja tõlgendada lepingus kasutatud mõistet „meie teenuseosutajad“ ega määruuses mõistet „muud teenuseosutajad“ nii, et piirata nende ulatust nendega, kellel on reisikorraldajaga otsesed lepingulised või lubadusel põhinevad suhted. Direktiivi eesmärk, nagu seda toetavad ka ettevalmistavad dokumendid, seisneb selles, et „teenuste osutajate“ hulka peaksid kuuluma teenuste osutajad, kes kuuluvad lepinguliste suhete ahelasse, mis saab alguse reisikorraldajast, hõlmates võimalusel ka alltöövõtjaid.

(3) Mõiste „süü“ artikli 15 lõikes 2 ja artikli 5 lõikes 2 on määratletud järgneva kolme lõiguga. Kui ja üksnes siis, kui ükski kolmest lõigust ei kehti, võib esineda süü olemasolu. Mõistel „süü“ ei ole selle sätte kontekstis muud tähendust ega sõltumatut tähendust. [lk 15]

(4) Süüid ei saa omistada Kuonile ega hotellile selles mõttes, et Kuoni ega hotell ei oleks saanud ette näha ega ära hoida N-i toime pandud kuritegusid.

(5) Kui teenuste osutaja on hotell, ei tohiks N-i süütegu hotellile, veelgi vähem Kuonile omistada.

(6) N ei ole teenuste osutaja. Vastupidi, ta tegeles asjaomasel ajal kuritegude toimepanemisega. Neid tegusid ei saa omistada tegelikule teenuste osutajale ehk tema tööandjale.

(7) Tõlgendus, millest pr X lähtub, on vastuolus direktiivi eesmärgiga, kui N on teenuste osutaja:

a) reisikorraldaja ei saa kunagi tugineda artikli 15 lõike 2 punkti c alapunkti ii kohasele vastuväitele olukorras, kus reisikorraldaja ega teenuste osutaja (siinkohal hotell) ei olnud hooletuse tõttu ega mingil muul moel süüdi;

b) suure tõenäosusega ei suuda reisikorraldaja nõuda teenuste osutajast hotellilt hüvitist seoses asjaomase teenuste osutajast hotelli töötaja kuriteoga, mida ei saa seostada teenuste osutajast hotelli hooletuse või süüga.

Tuginedes nendele põhjustele ja osutades kohtuotsustele Tesco Supermarkets Ltd vs. Nattrass [1972] AC 153 ja Meridian Global Funds Management Asia Ltd vs.

Securities Commission [1995] 2 AC 500, kutsub Kuoni Supreme Courti üles sõnastama erieeskirja kohaldamise kohta, mis võimaldaks reisikorraldajal sellise juhtumi korral tugineda vastutuse välistamise alusele.

21. ABTA nimel esitatud peamised argumendid seoses teise põhiküsimusega on järgmised.

(1) Hotellitöötajat ei tohi artikli 15 lõike 2 kohaselt pidada „teiseks teenuseosutajaks“. Kui töötaja on keegi, kelle kaudu hotell tegutseb ja kelle toimingud vastavad selle tulemusena hotelli toimingutele, siis lepingu alusel osutab teenuseid hotell, millega on sõlmitud leping teenuste osutamise kohta. Tavapärasel tähenduses osutab mõiste „teenuseosutaja“ teenuse osutamise eest vastutavale isikule või üksusele, mitte sellise isiku või üksuse töötajale. Sellega seoses juhib ABTA tähelepanu mõistele „prestataire de [lk 16] services“ direktiivi prantsuskeelses tekstis, mis tema sõnul näeb ette teenuste või toodete kaubanduslikku pakkumist.

(2) Vaatamata Court of Appeali enamuse arvamusele võib juhtuda, et artikli 15 lõikes 2 nimetatud „teine teenuseosutaja“ hõlmab muid töövõtjaid lepingulises tarneahelas.

(3) Kui N ei ole „teine teenuseosutaja“ ja hotell ei olnud N-i tegevuses süüdi (ei otseselt ega kaudselt), peaks artikli 15 lõike 2 punkti c alapunkti ii kohane vastuväide olema edukas. Pr X eksib, kui võrdsustab teenuse osutamisel N-i käitumise tagajärel tekkinud süüd hotelliga süüga. Hotell oleks süüdi üksnes siis, kui ta vastutaks kaudselt N-i käitumise eest. Lisaks ei olnud ebakorrektnel käitumisel tingitud reisikorraldaja või hotelli süüst, sest see tulenes sündmusest, mida ei olnud hoolimata kõikidest asjakohastest abinõudest võimalik ette näha ega ära hoida. Artikli 15 lõike 2 punkti c alapunkti ii kohast vastutuse välistamise alust kohaldatakse üldiselt ja see ei ole piiratud olukordadega, kus puudub süü. Seda kohaldatakse siis, kui asjaomane teenuseosutaja ise ei vastuta süü eest kas otseselt oma tegevuse või tegevusetuse tõttu või kaudselt oma töötajate nimel. Selles küsimuses pr X-i toetamine tooks kaasa ehmitava tulemuse, mille kohaselt oleks reisikorraldaja vastutav sõltumata asjaolust, et teenuseosutaja ei vastuta oma töötaja tegevuse eest.

(4) ABTA on seisukohal, et kui see väide on õige, siis leidis Court of Appeali enamus ekslikult, et on tarbetu langetada otsus kaudse vastutuse küsimuses. Samas eitab ta seda, et kaudse vastutuse kaalumise vajadus tooks kaasa riikliku menetluse täiendava keerukuse ja kulutused. Mitte iga kohtuasjas ei ole vaja hankida teavet välisriigi õiguse kohta kaudse vastutuse küsimuses. Ekspertarvamus välisriigi õiguse ja standardite kohta on aga tavapärase pakettreisidega seotud nõuete korral.

(5) ABTA välja pakutud artikli 15 lõike 2 punkti c alapunktis ii ette nähtud vastutuse välistamise aluse tõlgendus edendab siseturuga seotud kaalutlusi.

(6) Teise võimalusena väidab ABTA, et artikli 15 lõike 2 punkti c alapunktile ii saab tugineda juhul juhul, kui sarnaselt käesoleva asjaga on töötaja teod kuriteod, sõltumata sellest, et need on toime pandud näilise autoriteedi kohaldamisalas.

Kokkuvõte

22. Käesoleva eelotsusetaotluse lahendamisel palutakse Euroopa Liidu Kohtul eeldada, et pr X-i juhatamine [lk 17] vastuvõtulauda hotellitöötaja poolt oli teenus „puhkuse korraldamisega seotud teenuste“ raames, mille kohta oli Kuoni lepingu sõlminud, ning et vägistamine ja kallaletung kujutasid endast lepingu mittenõuetekohast täitmist.
23. Apellatsioonkaebuse lahendamiseks esitab Supreme Court Euroopa Liidu Kohtule järgmised küsimused:
1. Kui kohustused, mis tulenevad korraldaja või vahendaja poolt tarbijaga sõlmitud lepingust puhkusepaketi kohta, mille suhtes kohaldatakse nõukogu 13. juuni 1990. aasta direktiivi 90/314/EMÜ reisipakettide, puhkusepakettide ja ekskursioonipakettide kohta, ei ole täidetud või on mittenõuetekohaselt täidetud ning kui selline täitmata jätmine või mittenõuetekohane täitmine on tingitud selle lepinguga seotud teenuseid osutava hotellietteville töötaja tegevusest:
 - a) kas artikli 5 lõike 2 kolmanda taande teises osas sätestatud vastutuse välistamise alust on võimalik kohaldada; ning kui jah, siis
 - b) milliste kriteeriumide alusel peab riigisisene kohus hindama, kas selle aluse kohaldamine on võimalik?
 2. Kui korraldaja või vahendaja sõlmib tarbijaga lepingu puhkusepaketi kohta, mille suhtes kohaldatakse nõukogu direktiivi 90/314/EMÜ, ja kui hotellietteville osutab selle lepinguga seotud teenuseid, kas siis selle hotellietteville töötajat tuleb pidada „teenuste osutajaks“ direktiivi artikli 5 lõike 2 kolmandas taandes sätestatud vastutuse välistamise aluse tähenduses?